

виклики самого процесу викладання юридичного письма у сучасному українському університеті, було знайдено самостійне рішення та сформульовано системний підхід до транслювання знань та навчання відповідним компетентностям.

Запропонований онлайнвий навчальний курс в цілому виконав свою задачу, що сприяло розвитку лінгвістичних та екстралінгвістичних компетентностей здобувачів вищої освіти: ознайомив з лексикою та структурою зразків юридичного мовлення на прикладі автентичних юридичних текстів і як результат дав перший досвід складання юридичного тексту англійською мовою завдяки оптимальному добору матеріалу та впровадженню інтерактивних методів роботи.

Саме поєднання лінгвістичних та екстралінгвістичних компетентностей при навчанні професійно-орієнтованого англомовного письма є наразі надзвичайно важливим для молодого правника.

Список використаної літератури:

1. Свенсон Д. Р., Спіді Райс Т. Г., Цип'яшук М., Ромащенко І. Зовнішнє незалежне оцінювання процесів забезпечення якості освіти на факультеті адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія». 2017. 136 с. URL: <https://newjustice.org.ua/uk/lib/doslidzhennya-ta-zviti/ekspertni-zviti-ta-rekomenditsiy/> (дата звернення: 13.10.2020).
2. Онищук І. І. Поняття та особливості техніки юридичного письма в нормативно-правовому акті. Науковий вісник Чернівецького університету. 2011. Вип. 559. С. 5–11.
3. Онлайнвий курс «Legal English in Use» URL: <https://onua.edu.ua/ua/studentu-ua/on-lain-kursy-anhliiskoi-movy-legal-english/4-kurs> (дата звернення: 23.04.2021).

Ключові слова: іноземні мови, навички, комунікація, говоріння.

Ключевые слова: иностранные языки, навыки, коммуникация, говорение.

Key words: foreign languages, skills, communication, speaking.

ЛАДИНЕНКО АЛЬБІНА ПАВЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов № 2,
кандидат філологічних наук, доцент*

ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧКИ КОМУНІКАЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Мовлення не повинно розглядатися як кінцевий результат, а скоріше як процес, завдяки якому ми пізнаємо навколишній світ та те, як воно розвиває наші навички творчого та критичного мислення.

Це засоби, за допомогою яких ми отримуємо інформацію, і ця робота має за мету висвітлити деякі стратегії того, як використовувати мову, зокрема, як інструмент навчання в класі.

Існує ряд теорій починаючи від біхевіоризму, когнітивізму, конструктивізму до трансформаційного навчання, які описують, як інформація поглинається, обробляється та зберігається під час навчання. Відповідно до Піраміди навчання [1] студенти зберігають принаймні 50–75 % вмісту вивченого, якщо вони отримують можливість обговорювати та практикувати його. Перші чотири рівні (лекції, читання, аудіовізуальний, демонстраційний) передбачають пасивне навчання, але як тільки навчання стає активним (дискусія, практика, навчання інших) задіюється більше когнітивних процесів. Навчальна діяльність повинна бути розроблена так, щоб допомогти студентам налагодити розуміння, практикувати мислення, досліджувати ідеї та надавати можливості для вираження концепцій.

Багатство досліджень показало, що говоріння є ключовим компонентом навчального процесу. Наприклад, Пітер Гікі та співавтори [2, с. 116] описують навчання як спільне вирішення головоломок і містять сім принципів, які беруть участь у навчанні:

- навчання часто є взаємним досягненням;
- студенти навчаються завдяки організованому та керованому процесу;
- студенти заохочуються від підтримки більш компетентних людей;
- ефективне навчання – це умовні вказівки – участь викладача не передбачає лише прямих вказівок або контролю навчання;
- важливим є якість взаємодії, забезпечення участі студента у плануванні діяльності та прийнятті рішень;
- мова – це засіб, який розвиває саморегуляцію навчальної поведінки.
- навчання залежить від узгодження значення.

Роль мовлення в навчанні досліджував російський психолог Лев Виготський (1962), який розглядав зв'язок між мовою та мисленням. Він розглядав наше використання мови як дві мети, по-перше, як культурний інструмент для обміну та розвитку наших знань для підтримки нашого соціального життя, а по-друге, як психологічний інструмент, який допомагає організувати наші думки. Він також відчував, що ці два аспекти інтегровані, що допомагає нам стати активними членами суспільства. Виготський [3, с. 86] також розробив концепцію зони проксимального розвитку, яка полягає у: відстані між фактичним рівнем розвитку і рівнем потенційного розвитку. Крім того, Виготський [3, с. 188] заявив, що «те, що дитина може зробити сьогодні у співпраці, це може зробити завтра одна». Поняття зони проксимального розвитку широко застосовується (і по-різному трактується). Якби поняття зони проксимального розвитку не було винайдений Виготським, вчителям потрібно було б його винайти.

Брунер (1985) спирається на цю концепцію і пропонує, що той, хто навчається, проходить фази психічного розвитку, які підтримуються структурованим навчальним досвідом. Крім того, Брунер стверджує, що

мова є основним механізмом, і тому для студентів життєво важливо мати можливість поговорити про свої ідеї.

Статус говоріння був значно підвищений завдяки ряду досліджень (наприклад, Р. Олександр 2005, 2012), які показали, що читання та письмо можуть бути визнаною «основою» навчальної програми, але бесіда, безперечно, є справжньою основою навчання. Робін Олександр розробив концепцію діалогічного навчання. Діалогічне навчання складається з наступних п'яти елементів: 1) колективність: студенти працюють разом над завданнями, як група, так і клас; 2) взаємність: викладачі та студенти слухають один одного та коментують / діляться ідеями; 3) підтримка: студентам надається можливість вільно обговорювати свої думки; 4) накопичення: викладачі та студенти спираються на ідеї один одного, щоб створити цілісні лінії мислення; 5) цілеспрямованість: викладачі планують і керують розмовами в класі з конкретною метою.

Існує ряд способів просування навичок мислення. Деякі з них включають роботу партнерів або спільних груп, а також заходи, що заохочують допитування студентів. Використання таксономії або схеми класифікації мислення для підтримки мислення вищого порядку може бути корисним при прийнятті рішення про те, як кинути виклик студентам. Таксономія Блума показує прогрес у мисленні (мал. 1). Використання цієї ієрархії навичок мислення може допомогти викладачам планувати більш ефективні питання з відповідними когнітивними завданнями.

Існує ряд стратегій, за допомогою яких викладачі можуть використовувати розмову як інструмент для навчання, такі як: взаємодія, стратегії опитування, діалогічне мовлення, завдання, відданість і побудова сприятливого середовища. Вчителі повинні моделювати та викладати стратегії міркувань, опитування та ведення переговорів під час цих заходів. Для того, щоб створити більш цілісну форму навчання, Блум створив таксономію, яка посилається на класифікацію різних навчальних цілей, які викладачі ставлять перед студентами (пам'ятати, розуміти, застосовувати, аналізувати, оцінювати та створювати). Метою

було зосередити увагу на всіх різних навичках, когнітивних, афективних та психомоторних, які беруть участь у навчанні.

Говоріння важливе не тільки для навчання та розвитку ефективних комунікативних навичок, але й для розвитку навичок читання та письма. Паліскар і Браун (1984) показали значення діалогу в підтримці навичок при читанні. Метод, який вони пропонують, передбачає просте введення в групову дискусію. Метод полягає в тому, що викладач та група студентів по черзі ведуть дискусію щодо змісту розділу тексту, який вони спільно намагаються зрозуміти. Практикуються чотири стратегії: опитування, уточнення, узагальнення та прогнозування. Протягом усього періоду вчитель надає групі рекомендації та відгуки. Цей процес можна модифікувати таким чином, щоб основні особливості могли бути використані в обговоренні цілого класу. Окрім того, розмова перед письмом сприяє більшому залученню студентів та підвищенню якості роботи.

Роль викладача у навчанні навичкам говоріння (мовленнєві навички) полягає у встановленні чітких стратегій управління розмовою. Є багато способів (деякі з них описані вище), за допомогою яких викладач може організувати необхідний час зайняття для розвитку мовленнєвих навичок. Подальші дослідження можуть стосуватися потенційних труднощів, які можуть виникнути у викладача під час управління розмовами в аудиторії.

Список використаної літератури:

1. National Training Laboratories (2007). *Learning Pyramid*. Bethel, Maine.
2. Geekie, P., Cambourne, B., Fitzsimmons, Ph. (1999). *Understanding Literacy Development*. Staffordshire: Trentham Books Limited. 240 p.
3. Vygotsky, L. S. (1962). *Thought and language*. Cambridge, MA : MIT Press.
4. Bruner, J. S. (1985). Vygotsky: *A Historical and Conceptual Perspective*. In J. Wertsch (Ed.), *Culture, Communication, and Cognition: Vygotskian Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Alexander, R. J. (2012) *Talking to learn: oracy revisited*, in Conner, C. (ed.) *Teaching Texts*. Nottingham : National College for School Leadership, pp. 75–93.

Ключові слова: іноземні мови, навички, комунікація, говоріння, навчання, таксономія Блума.

Ключевые слова: иностранные языки, навыки, коммуникация, говорение, таксономия Блума.

Key words: foreign languages, skills, communication, speaking, Blum's taxonomy.